

FAKTA: EU-KRAVET

■ EU-fartøyene som fisker snøkrabbe har i praksis blitt ute-stengt fra fisket i Barentshavet.
 ■ Europaparlamentet krever nå at Norge åpner Svalbardsonen for EU-fartøyene, og i morgen skal Den europeiske unions råd bestemme om de støtter kravet. Om så skjer vil kravet bli en del av EUs politikk.

– En helt ny nøtt for Norge

EU har lenge vært uenig i Norges syn på Svalbardsonen, men snøkrabbekravet er likevel en ny nøtt for norske myndigheter, mener Harald Sakarias

Harald Sakarias Brøvig Hansen

Brøvig Hansen, stipendiat ved Fridtjof Nansens Institutt.

– Siden snøkrabbe er en sedentær art og altså følger kontinentalsokkelovgivning, så skaper den en del nye utfordringer. Sokkelen har andre regler enn havsoylen og det kan tenkes at håndteringen av hvordan Norge håndterer snøkrabbe i Fiskevernsonen kan sette presedens for framtidig utvinning av olje, gass og mineralressurser. Snøkrabbefisket kan i løpet av kort tid generere milliardinntekter, men når eventuelle andre ressurser også blir påvirket av håndteringen blir dette enda vanskeligere, sier han og fortsetter:

– En annen utfordring er at det er i tillegg er den en ny art i området, så det er ikke mulig å fordele fiskerettigheter basert på «tradisjonelt fiske» i Fiskevernsonen rundt Svalbard om Norge ønsker å unngå konflikt.

Det generelle forbudet mot fiske etter snøkrabbe, som ble innført i 2014, er ifølge norske myndigheter en midlertidig løsning fram til forskerne har funnet ut mer om bestanden og en mer helhetlig forvaltningsplan er på plass. Problemene knyttet til EU-flåten kan være årsaken til at prosessen halter ut.

– Norge er alltid svært varsomme når det gjelder Svalbardpolitikk og balanserer på en knivsegg. Nå er Utenriksdepartementet på vakt og sammen med Nærings- og fiskeridepartementet avventende til hva EU vil foreta seg. Dette er sannsynligvis noe av grunnen til at Regjeringen enda ikke har kommet med et ordentlig forvaltningsregime for snøkrabbe, sier Hansen.

ARRESTERT: Den litauiske krabbebåten «Juros Vilkas» ble arrestert av Kystvakten i internasjonalt farvann i Smuttshullet i sommer, til protester fra litauiske myndigheter. ARKIVFOTO: KYSTVAKTEN

EU med krav om snøkrabbe i Svalbardsonen

EU-KRAV

Europaparlamentet mener norsk forvaltning av snøkrabbe bryter Svalbardtraktaten. Nå krever de lik tilgang for EU-fartøy i Svalbardsonen.

Arne Fenstad
Tromsø

I et utkast til et brev til Norge skriver EUs fiskerikommissjon at den norske forvaltningen av snøkrabbe i Barentshavet bryter med Svalbardtraktaten. Tidligere denne måneden ga fiskerikommissjonen i Europaparlamentet sin støtte til utkastet.

Norge har innført et generelt forbud mot snøkrabbefiske, men med mulighet for unntak.

Så lenge kun norske snøkrabbefartøy får unntak fra forbudet, bryter Norge likebehandlingsprinsippet i Svalbardtraktaten, mener EU.

Utestengt

EU-fartøyene har inntil nylig fisket snøkrabbe i det internasjonale farvannet i Smuttshullet, og har stått for størsteparten av landingene i Norge. Men meste-parten av sokkelen i Smuttshullet er russisk, og fra 4. september stengte Russland sokkelen for utenlandske fartøy. Norge har også stengt sin del av sokkelen, og tidligere i sommer ble et litauisk fartøy som fisket på norsk sokkel i Smuttshullet arrestert av Kystvakten. Dermed er EU-fartøyene i praksis ute-stengt fra snøkrabbefisket.

Dialog

I brevet heter det også at EU ber Norge instruere kontrollmyndighetene om å ikke blande seg

inn i legitime fiskeriaktiviteter fra EU-fartøy i Svalbardsonen, og at EU forbeholder seg retten til å gjøre det de ser på som passende for å sikre fiskerettigheter i dette tilfellet. Videre skriver de at EU er villige til å inngå dialog med Norge om snøkrabbefisket.

Selv om Europaparlamentet har støttet notatet, blir det ikke en del av EUs politikk før Den europeiske unions råd har behandlet det. Rådet diskuterte problemstillingen torsdag forrige uke, men kom ikke fram til en beslutning og skal behandle det på nytt i morgen torsdag, opplyser rådets pressevakt.

Bryter ikke

Det norske Utenriksdepartementet mener likebehandlingsprinsippet i Svalbardtraktaten gjelder territorialfarvannet innenfor 12 nautiske mil fra Svalbard, ikke kontinentalsokkelen utenfor 12 nautiske mil.

Fiskeribladet Fiskaren har bedt om intervju med europaminister Elisabeth Aspaker, men fikk i stedet en epost fra pressevakt Ane Haavardsdatter Lunde i Utenriksdepartementet.

– Norsk regulering av fangst av snøkrabbe er i overensstemmelse med våre folkerettslige forpliktelser. Snøkrabben beveger seg på havbunnen og er en sedentær art. I henhold til folkeretten har Norge som kyststat enerett til å utnytte levende ressurser på sin kontinentalsokkel. Det er således opp til Norge å regulere fangst av snøkrabbe på norsk sokkel. Sokkelen rundt Svalbard er en del av den enhetlige og sammenhengende kontinentalsokkelen som strekker seg nordover fra fastlandskysten opp til og forbi Svalbard, skriver Lunde.

arne.fenstad@fbfi.no
Mobil: 930 58 868

Jusprofessor: – Norge bestemmer

Geir Ulfstein, professor i offentlig rett ved Universitetet i Oslo, mener det er problematisk at kun norske fartøy får unntak fra forbudet mot å fiske snøkrabbe.

– Rammene for rettighetene rundt Svalbard er at det er Norge som bestemmer, det er det ingen tvil om. Spørsmålet er om likebehandlingsprinsippet gjelder, og hvis det

gjelder så er spørsmålet om hvordan det skal praktiseres når det gjelder snøkrabbe, som er en ny art i motsetning til torsk og andre arter hvor man

Geir Ulfstein

kan fordele på grunnlag av tradisjonelt fiske. Man kan ikke fordele rettigheter på grunnlag av tradisjonelt fiske på snøkrabbe. Det er dilemmaet, sier Ulfstein.

At snøkrabben forvaltes som en sedentær art har lite å si for om EU-fartøy bør ha rettigheter i Svalbardsonen, mener han.

– Etter min mening gjør

ikke det noe forskjell. Uenigheten om likebehandling gjelder både i havområdet og på sokkelen. Men det kan være lettere å koble spørsmålet om utenlandske oljerettigheter når man snakker om snøkrabbe i og med at man snakker om kontinentalsokkelen.